

Тарасенко О.С.

асистент кафедри менеджменту

Київський національний університет технологій та дизайну

м. Київ

Цимбаленко Н.В.

к.е.н., доцент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки

Київський національний університет технологій та дизайну

м. Київ

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Дослідження стану фінансування вищої освіти і науки в Україні та досвіду розвинених країн стало основою для формулювання висновку про необхідність підвищення ролі ЗВО у процесі залучення фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення реалізації їх соціально-економічних функцій.

На основі аналізу основних положень національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 [1] та узагальнення результатів, представлених у експертній аналітичній доповіді „Реформа вищої освіти України: реалізація профільного закону в 2014-2016 рр.”, яка є частиною проекту, що реалізується у рамках Програми USAID „РАДА: відповідальність, підзвітність, демократичне парламентське представництво” [2], визначено основні проблеми, ризики та напрями розвитку освіти в Україні, серед яких: (1) *проблеми у сфері фінансування вищої освіти в Україні*: низький рівень фінансово-економічного забезпечення ЗВО; слабка мотивація суспільства та бізнесу до інвестування у освітню сферу; наявність у системі освіти фактів неефективного використання фінансових і матеріальних ресурсів, нецільового використання приміщень ЗВО; недосконалість нормативно-правової бази, що дало б змогу розширити фінансову автономію ЗВО; (2) *ризики, які ускладнюють реалізацію цілей і завдань Національної стратегії розвитку освіти в Україні*: нестабільність економіки, обмежений обсяг ресурсів для забезпечення системного виконання всіх завдань і заходів, передбачених Національною стратегією; розшарування суспільства за матеріальним становищем сімей; погіршення демографічної ситуації; несприйняття частиною суспільства нових реформ; неготовність певної частини працівників освіти до інноваційної діяльності; недостатня підготовленість органів управління освітою до комплексного розв'язання нових завдань, до забезпечення скоординованості діяльності всіх служб та інституцій; (3) *стратегічні напрями та завдання у сфері фінансування освіти, визначені Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 [3]*: оновлення згідно до вимог часу нормативної бази системи освіти та створення сучасної матеріально-технічної бази; розроблення ефективного механізму фінансово-економічного забезпечення освіти, належної оплати праці педагогічних та науково-педагогічних працівників.

При цьому найважливішою умовою розв'язання наявних проблем у сфері фінансування вищої освіти є відновлення зростання української економіки.

На основі розглянутого до основних умов, врахування яких слід визначити обов'язковою вимогою при формуванні державної фінансової політики у сфері вищої освіти та науки, необхідно віднести: дотримання принципу доступності вищої освіти для усіх верств населення; підвищення ресурсного, у тому числі фінансового потенціалу ЗВО; запровадження альтернативних варіантів фінансування вищої освіти; розширення фінансової автономії ЗВО шляхом сприяння диверсифікації джерел фінансування; стимулювання активної участі роботодавців у фінансуванні вищої освіти та науки; розвиток системи комерційного освітнього кредитування.

Рис. 1. Альтернативні форми фінансування вищої освіти та науки в контексті удосконалення державної фінансової політики (розроблено авторами)

На рис. 1 наведено систему взаємопов'язаних заходів, реалізація яких на макроекономічному рівні сприятиме розширенню можливостей щодо фінансування вищої освіти та науки через використання таких альтернативних форм: (1) розвиток державно-приватного партнерства у сфері вищої освіти та науки з метою залучення бізнесу до процесів фінансування та інвестування освітньої сфери, що сприятиме поступовому переходу від державного до „комерційного” замовлення; це вимагає формування відповідного нормативно-правового, фінансового та кадрового забезпечення механізму державно-приватного партнерства; (2) розвиток в Україні пільгового та комерційного освітнього кредитування з метою розширення фінансових можливостей абітурієнтів (студентів) та інвесторів (приватних партнерів) у сфері вищої освіти та науки в умовах посилення нецінової конкуренції між ЗВО.

Список використаних джерел

1. Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 : Указ Президента України від 25.06.2013 № 344/2013. [Електронний ресурс] – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/344/2013/page#n10> (06.01.2018 р.).
2. Реформа вищої освіти України: реалізація профільного закону в 2014–2016 рр. (Shadow Report). Експертна аналітична доповідь. Лабораторія законодавчих ініціатив у рамках Програми USAID «РАДА: відповідальність, підзвітність, демократичне парламентське представництво», Фонд Східна Європа / Ніколаєв Є., Длугопольський О. [Електронний ресурс] – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/NE-shadow-report-final-1.pdf> (23.02.2019 р.).
3. Закон України «Про державно-приватне партнерство» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> (01.11.2018 р.)
4. Про затвердження Порядку пільгового кредитування для здобуття професійно-технічної та вищої освіти : Постанова КМУ від 29 серпня 2018 р. № 673 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/673-2018-%D0%BF> (23.02.2019 р.)

Щирий Г.Л.

аспірант

Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро

Науковий керівник: Лисяк Л.В., д.е.н., професор

СУТНІСТЬ НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ ТА ЇХ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ

Податки в цілому характеризуються особливими властивостями (ознаками), які притаманні лише їм. Серед них основними є такі: обов'язковий характер; безумовний характер; податки призначені для